JURNALISM ŞI ŞTIINŢE ALE COMUNICĂRII

PUBLICISTICA LUI NICOLAE DABIJA ÎN ZIARUL „LITERATURA ŞI ARTA”

Ana STEGARESCU

CZU: 821.135.1-92(478).09:070.488 stegarescu.ana1999@gmail.com

Genurile jurnalistice practicate de publicistul Nicolae Dabija ocupă un loc aparte în jurnalismul contemporan. Acordând interes major problemelor social-politice de puternică rezonanţă, publicistul a reuşit să ofere valoare, importanţă general-umană care le asigură rezistenţă până în momentul actual. De ani buni, materialele jurnalistului au reuşit să menţină atenţia şi curiozitatea publicului, cu care a împărtăşit aceleaşi convingeri, aspiraţii şi idei. Tema studiului dat prezintă interes pentru generaţii de jurnalişti, iar ziarul „Literatura şi arta” a devenit catalizatorul mişcării de renaştere a conştiinţei naţionale, cea mai aşteptată şi citită publicaţie literară din acea perioadă. Importanţa investigaţiei este determinată de studierea aprofundată a creaţiilor publicistului care au devenit adevărate exerciţii de înviorare a minţii cititorilor din Republica Moldova. Actualmente, este important pentru noile generaţii să cunoască stilul de scriere a lui Nicolae Dabija, care va rămâne o amprentă în conştiinţa contemporaneităţii, prin libertatea de creaţie, diversitatea, precum şi actualitatea problemelor abordate [1, p.48-50].

Prezentul studiu schiţează analiza spaţiotemporală a itinerarului biografic cu referire la specificitatea activităţii publicistice a lui Nicolae Dabija ca activitate distinctivă în sistemul mediatic contemporan. De asemenea, cercetarea oferă o analiză a cadrului de dezvoltare, afirmare a publicisticii dabijiene pentru determinarea mecanismelor prin care aceasta se implică în reflectarea realităţii politico-culturale a comunităţii. Totodată, este identificată şi specificitatea publicaţiei „Literatura şi arta”, obiectivele, rolurile acesteia în sistemul mediatic, particularităţile ei ca activitate de reflectare a realităţii, de socializare şi de modelare a indivizilor. În această ordine de idei, publicistica dabijiană de-a lungul timpului fiind supusă diferitelor metamorfoze din punct de vedere istoric, politic, social a ajuns în pragul unei noi etape de dezvoltare. Confruntarea cu politicile conducerii sovietice, cenzurare masivă, dar şi cu dorinţa de a lupta pentru renaşterea conştiinţei naţionale au creat anumite condiţii ca publicistica lui Nicolae Dabija să se antreneze într-o luptă acerbă pentru informarea, dar, îndeosebi pentru cultivarea spiritului unionist cititorilor săptămânalului „Literatura şi arta” ce a determinat-o să recurgă la noi mijloace de structurare a masivului informaţional potenţial, prin intensitatea şi temeinicia modului de argumentare a concluziilor formulate.Totodată, ea şi-a reorientat obiec-

tivele generale, prioritar, spre reflectarea dimensiunii sociopolitice a realităţii [6]. Valoarea publicisticii dabijiene, pentru realitatea sociopolitică, reiese din faptul că anume abordarea acesteia face posibilă înţelegerea proceselor şi explicarea modurilor în care se dezvoltă relaţiile sociale dintre diferite persoane şi grupuri într-o comunitate, precum şi din faptul că ea este pusă în circuit şi se adresează unui public concret, individualizat, şi nu pentru unul abstract. În discursul sociopolitic al publicisticii lui Nicolae Dabija în „Literatura şi arta", prioritate au mesajele care reflectă ansamblul de probleme cu care se confruntă locuitorii unui stat. Această situaţie demonstrează că, în afară de misiunea de a informa, publicistica apare şi ca o platformă eficientă de dezbateri publice, în vederea identificării soluţiilor comune de rezolvare a problemelor existente.

În publicistica dabijiană, forma de expresie a materialelor jurnalistice cea mai frecvent întâlnită se încadrează în jurnalismul analitic, genul cel mai explorat fiind editorialul. Întrucât acesta asigură disecarea faptelor, temelor, problemelor şi a consecinţelor acestora. De asemenea, oferă explicaţii despre ceea ce se întâmplă în prezent la nivel naţional sau a ceea ce urmează a se petrece în viitor, oferind concluzii argumentate. Cercetătorul D.Popa susţine că intenţia analizei este să ofere, printr-o cercetare atentă a tuturor factorilor determinanţi, înţelesuri şi viziuni noi asupra lucrurilor, evitându-se pronosticurile şi luările de poziţie [2].

Apariţia materialelor jurnalistice ale lui Nicolae Dabija în diferite perioade de cercetare atestă o frecvenţă regulată. Excepţie a fost în prima perioadă a anului 1991, în care articolele se publicau foarte rar, câte un material în una-două ediţii de ziar. Totodată, acestea nu aveau o anumită poziţie în pagină, dimpotrivă, puteau să se regăsească pe primele pagini ale ziarului, la mijlocul sau la sfârşitul ziarului. Începând cu anul 2000 şi până în prezent, materialele jurnalistice apar într-un număr mai mare, datorită apariţiei rubricii permanente, dedicată editorialelor ziaristului [3, p.57-59]. Prezenta rubrică demonstrează şi unicitatea publicaţiei respective de a-şi menţine caracterul constant cu privirea la apariţia articolelor dabijiene. În acest caz, materialele jurnalistice sunt amplasate mereu în partea stângă sus, pe prima pagină a ziarului, deseori cu un volum impunător, în funcţie de complexitatea problemei/evenimentului abordat.

Aşadar, problema investigaţiei a presupus cercetarea complexă a publicisticii lui Nicolae Dabija în ziarul „Literatura şi arta", prin prisma modului de reflectare a realităţii din perspectiva tematicii sociopolitice dincolo de faptul că jurnalistul scria în publicaţia care era axată pe domeniul cultural, precum şi din perspectiva implicaţiilor ei în procesele de socializare şi de culturalizare a maselor. Totodată, ea a presupus şi elucidarea specificităţii publicisticii dabijiene ca proces de creaţie pus în circuit, în vederea mediatizării realităţii de nivel naţional.

Sursa foto: Ana Stegarescu

Volume din colecţia publicistică a lui Nicolae Dabija, parte a programului *România. Marea Unire 1918-2018. 100 de cărţi*

Sursa foto: Ana Stegarescu

Colecţia publicistică a lui Nicolae Dabija conţine 5.000 de articole scrise în perioada 1986-2019

Tabel. Fluxul informaţional analizat din perspectiva mesajului materialelor jurnalistice

Anul	Materiale analizate	Materiale ce abordează problemele social-politice	Materiale ce abordează problemele politice	Materiale ce abordează problemele culturale
1991	4	3	0	1
2000	6	3	1	2
2009	6	1	3	2
2019	6	3	1	2

Sursa: Elaborat de autor

Referinţe:

1. CORINSCHI, N. *Poezie şi publicistică. Interferenţa limbajelor*. Chişinău, 2008.
2. COMAN, M. *Manual de jurnalism*. Iaşi: Polirom, 2001. 688 p.
3. DABIJA, N. *Recuperarea memoriei*. Iaşi: Tipo Moldova, 2020.
4. CIOCLEA M. *Bibliografie: Nicolae Dabija*. Chişinău, 1999. 90 p.
5. Corcinschi Nina. Poetul publicist şi publicistul poet. Disponibil: https://ibn.idsi.md/sites/default/files/imag_file/Poetul%20publicist%20si%20publicistul%20poet.pdf (vizitat pe 25.11.2021).
6. Rolul publicisticii în promovarea reformelor în perioada de tranziție. Disponibil:https://ibn.idsi.md/sites/default/files/imag_file/Rolul%20publicisticii%20in%20promovarea%20reformelor%20in%20perioada%20de%20tranzitie.pdf (vizitat pe 18.05.2022).

Recomandat

***Mariana TOACĂ**, dr., lector univ.*